

KESÄKUU 2023

Aktian talous- ennuste

Lasse Corin, Pääekonomisti, Aktia Pankki Oyj

Aktia

Suomen talous supistuu, mutta kasvua odotettavissa ensi vuonna – rakennusinvestoinnit ja kulutus haasteiden edessä

Ennustamme Suomen talouden supistuvan 0,9 prosenttia tänä vuonna ja kasvavan 1,1 prosenttia vuonna 2024. Rakennusinvestointien ja yksityisen kulutuksen kasvuilla on ollut merkittävä vaikutus Suomen talouskasvuun menneinä vuosina, mutta tällä hetkellä tilanne näyttää molempien osalta vaikealta. Korkojen nousu syö rakennusinvestointeja ja ostovoiman heikkeneminen kulutusmahdollisuuksia. Työmarkkinoilla pahin on vielä edessä; onneksi pahin viittaa työttömyyden maltilliseen nousuun. Investointien näkymä on pitkästä ajasta lupaavampi, joskaan terävin kasvu ei ehdi realisoitua ennustekautemme aikana. Vihreä siirtymä tuo Suomeen päästövähennysten lisäksi myös paljon taloudellista hyvää.

Vientimaista piristystä Suomeen?

Suomen vientisektorille odotamme vaisumpaa vuotta 2023, sillä vienti vähenee 1,4 prosenttia. Ensi vuonna viennin kasvu kiihtyy 2,6 prosenttiin. Tärkeistä vientimaistamme Ruotsissa talous supistuu tänä vuonna, ja Yhdysvalloissa kasvu hidastuu merkittävästi. Kaiken kaikkiaan talouden tila on odottava, koska korkoja nostetaan ympäri maailman, ja korkeamman korkotason kaikki negatiiviset vaikutukset talouksiin eivät ole vielä realisoituneet. Suomen viennistä vain pieni osa on kuluttajille suunnattuja tuotteita. Vientimme painottuu investointihyödykkeisiin, ja vientisektorimme kanalta vientimaidemme investointien kehitys on tärkeämpää kuin yksityisen kulutuksen kehitys.

Vientiteollisuuden tilauskirjatilanne on heikentynyt tasaisesti, joten nopeaa viennin kasvua on turha odottaa. Viimeisimmissä kyselyissä tilauskirjatilanne on edelleen heikko, joskin tilanne näyttää tasaantuneen. Odotimme aiemmin, että palveluvienti olisi jatkanut kasvuaan vuoden 2020 jälkeen, mutta kehitys oli vaakasuuntaista koko viime vuoden. Tämä on ollut pienoinen pettymys, sillä juuri palveluiden vienti on kasvanut tasaisesti aina finanssikriisistä lähtien.

Tulevaisuudessa näemme entistä useammin Suomen vievän sähköä ulkomaille. Sähkönvienti vah-

vistaa varmasti vientiämme, mutta ei yksin riitä kääntämään vaihtotasettamme (viennin ja tuonnin erotusta) positiiviseksi.

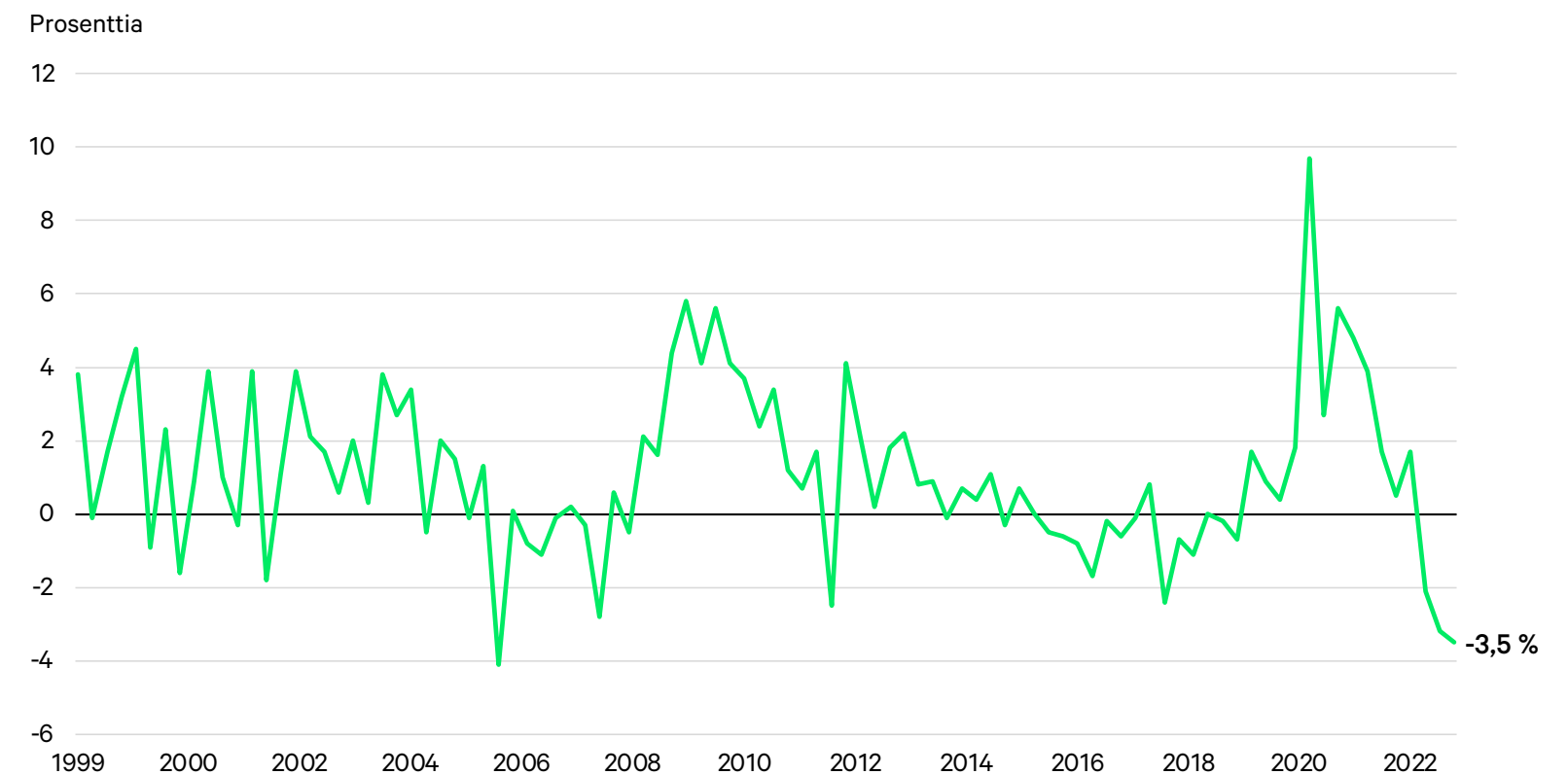
Suomalaiset kuluttavat säästämisen kustannuksella

Useat tekijät rasittavat kuluttajien ostovoimaa. Odotamme yksityisen kulutuksen vähenevän 1,2 prosenttia tänä vuonna, mutta kääntyvän vaisuun 0,4 prosentin kasvuun ensi vuonna. Yksityinen kulutus on pitänyt pintansa yllättävänkin hyvin, vaikka ostovoima ei mittaushistoriansa aikana ole kertaakaan heikentynyt näin paljon. Kulutuksen vahvuutta selittävät ainakin matala työttömyys ja säästämisasteen voimakas lasku.

Vuonna 2023 nähdään pohjat kuluttajien ostovoiman heikkenemisessä. Inflaatio on hidastunut selvästi huipputasoltaan, ja odotamme hintojen nousun hidastuvan pitkin vuotta. Samanaikaisesti sovitut palkankorotukset alkavat realisoitua. Yhdistelmä mahdollistaa ostovoiman palautumisen kasvu-uralle.

Epävarmuudesta huolimatta kuluttajien tilanne on kehittynyt odotuksia paremmin. Palveluiden kysyntä on pitänyt pintansa, vaikka ostovoiman selvä heikkeneminen antoi odottaa aivan muuta. Kuluttajien luottamus romahti ja laski jopa vuosien

Kotitalouksien säästämisaste

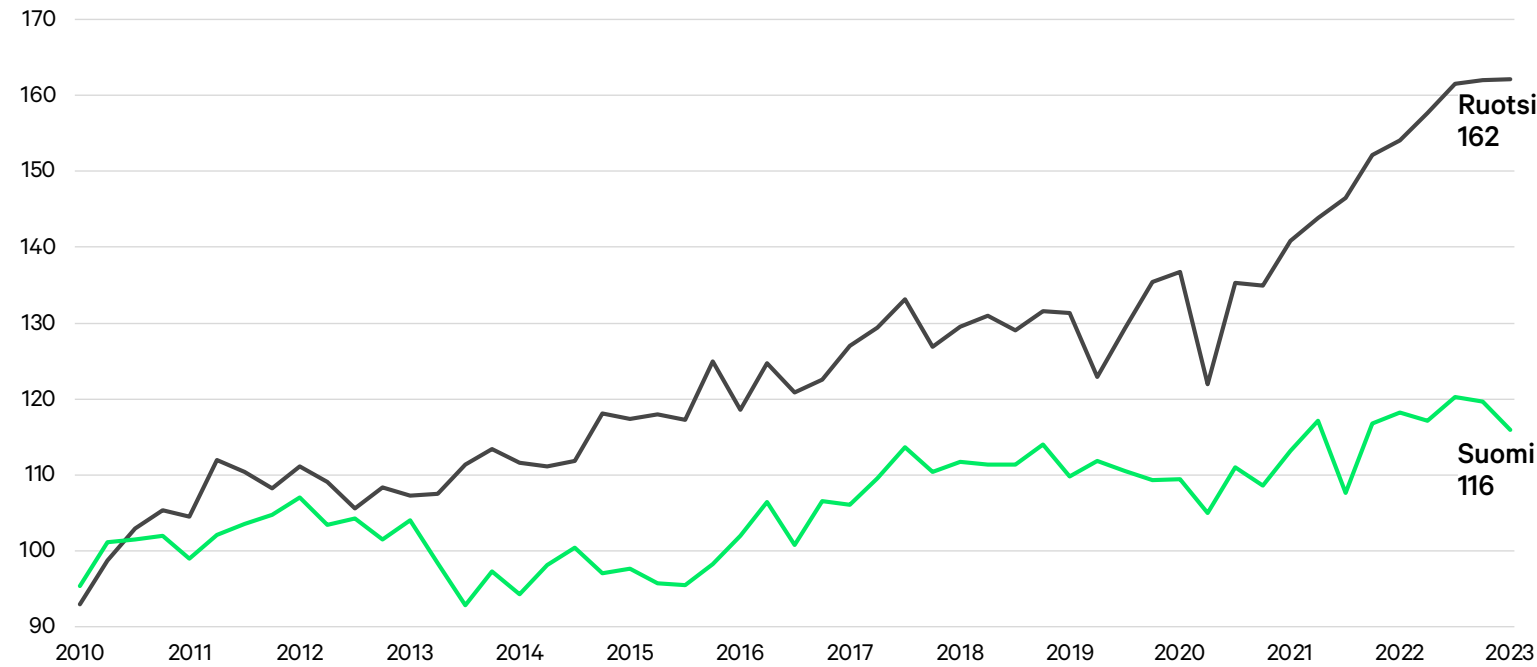
Lähde: Aktia, Macrobond ja Statistics Finland

2008–2009 finanssikriisin aikaisen tason alle. Tilanne on kuitenkin helpottanut. Vaikka luottamus on vielä normaalia heikompi, muutos parempaan on näkyvässä. Poikkeuksellisen myönteisesti ovat kehittyneet kuluttajien arviot oman taloutensa näkymistä. Tämä on tärkeää etenkin kulutusta ajatellen, koska luottamus omaan talouteen on kulutuksen kasvun edellytys.

Pahimmat pelot eivät toteutuneet, mutta kuluttajien tilanteen täydellinen palautuminen vie aikansa. Kuluttajien ostovoima on laskenut karkeasti katsottuna vuoden 2009 tasolle, eli inflaatio vei mennessään 14 vuoden saavutukset. On harvinaista, että ostovoima palautuisi nopeasti. Lisäksi kulutusta on ylläpidetty osittain säästämisen kustannuksella. Vaikka odotamme kulutuksen kääntyvän kasvu-uralle, lähivuosien kasvu jää vaisuksi.

Investoinnit: koneet, laitteet ja aineettomat varat

Indeksi 2010=100, kiinteät hinnat

Lähde: Aktia, Macrobond, Statistics Finland ja Statistics Sweden (SCB)

Investoinnit elpyvät pitkällä aikavälillä

Ennustamme investointien vähenevän 3,5 prosenttia tänä vuonna ja kääntyvän 1,7 prosentin kasvuun ensi vuonna. Etenkin rakennusinvestoinnit kärsivät nykyisessä ympäristössä, koska korkojen nousu on ajanut monet kiinteistösijoittajat ja asunonostajat taka-alalle. Vastapainona Suomeen on luvassa merkittäviä määriä vihreän siirtymän in-

vestointeja. Tosin nyt ilmoitetut investoinnit jakautuvat useille vuosille pitkälle tulevaisuuteen, puhumattakaan siitä, että monet niistä odottavat vielä lopullista päätöstä. Nykyinen negatiivinen vire peitonneekin lähivuosina pitkän ajan positiiviset uutiset. Investointien lähitulevaisuuden kasvu jää siis vaisuksi. Rakennusinvestointien kasvu edellyttää vähintään korkokuvan selkeytymistä, eli korkojen nousun päättymistä, jolloin suomalaiset uskaltavat taas lähteä asuntokaupoille.

Lyhyen ajan näkymä vaikuttaa luottamuskselyiden valossa jo hieman myönteisemmältä. Rakentamisen ja teollisuuden suhdannenäkymissä oli havaittavissa piristymistä kuluvan vuoden ensimmäiselle vuosineljänneksellä. Toki nykyisessä ympäristössä epävarmuus on suurta, joten lopullisia johtopäätöksiä ei voi vetää.

Pitkän aikavälin vertailu paljastaa, että jokin suomalaisessa investointiympäristössä mättää. Koronakevään jälkeen investointien kasvu on kiihtynyt monissa maissa, kuten Ruotsissa. Riippumatta siitä, tarkastelemmeko absoluuttisia vai suhteellisia investointeja, ruotsalaiset ovat jo pitkään investoineet huomattavasti suomalaisia enemmän. Koronan jälkeen ero on vielä kasvanut, ja olemme jääneet enemmän jälkeen. Vihreä siirtymä avaa meillemkin uusia mahdollisuuksia. Suomessa investoinnit puhtaasti energian tuotantoon ovat edenneet hyvin. Toivottavaa on, että ne jatkuvat, ja samalla saamme uusia investointeja, joilla puhtaasta energiasta jatkojalostetaan uusia vientituotteita maailmanmarkkinoille.

Täyteen synkkyyteen ei kuitenkaan ole syytä. Vihreän siirtymän ohella myönteistä on, että vuoden 2020 jälkeen investoinnit henkisiin omaisuustuotteisiin (mm. tutkimus ja kehittäminen) ovat kasvaneet selvästi.

Nykyinen negatiivinen vire peitonnee lähivuosina pitkän ajan positiiviset uutiset.

Työllisyyden näkökulmasta työmarkkinoiden näkymät ovat heikentyneet, mutta eivät romahtaneet.

%-muutos vuoden takaisesta	2020	2021	2022	2023e*	2024e*	2025e*
BKT	-2,4	3,0	2,1	-0,9	1,1	1,7
Vienti	-7,8	6,0	1,7	-1,4	2,6	3,7
Tuonti	-6,2	6,0	7,5	-1,9	1,8	2,0
Kulutus	-2,2	3,7	2,3	-0,4	0,6	0,7
Yksityinen	-3,8	3,6	2,0	-1,2	0,4	1,0
Julkinen	1,2	3,9	2,9	1,3	0,9	0,0
Investoinnit	-1,0	1,1	5,0	-3,5	1,7	2,5
Rakennukset	-0,6	-1,5	5,3	-6,7	0,6	1,8
Koneet ja laitteet	-1,0	3,9	2,8	-1,1	2,8	3,4
Aineeton (T&K)	-2,5	5,8	6,5	3,0	3,2	3,4
Tunnusluvut, %						
Palveluiden ja tavaroiden ulkomaankauppa, yli-/alijäämä BKT:sta	-0,3	-0,3	-0,3	-2,5	-2,3	-2,0
Työttömyys	7,7	7,7	6,8	7,2	7,3	7,1
Inflaatio	0,3	2,2	7,1	4,7	1,8	1,4

Työmarkkinoilta kuuluu hyviä ja huonoja uutisia

Odotamme työttömyysasteen nousevan tänä vuonna 7,2 prosenttiin ja ensi vuonna edelleen 7,3 prosenttiin. Lähitulevaisuudessa odotamme Suomen talouden suhdanteella olevan suurempi vaikutus työttömyyteen kuin laajasti uutisoiduilla miljardi-investoinneilla. Suomen työmarkkinoiden kehitys on onneksi ollut ennakoitua vahvempi. Työttömyysasteen trendiluku on laskenut ja työllisyysaste on vahvistunut.

Työllisyyden näkökulmasta työmarkkinoiden näkymät ovat heikentyneet, mutta eivät romahtaneet. Päätoimialojen (rakentaminen, palvelut, teollisuus ja vähittäismyynti) työllistämisedotukset ovat laskeneet käytännössä koko viime vuoden, ja lasku on jatkunut vuodenvaihteen jälkeen. Tärkeä huomio työllistämisedotusten muutoksessa on, että positiivisin näkymä on palvelualalla, joka on suurin työllistävä toimiala. Sen sijaan muutos on ollut dramaattisin rakentamisen ja vähittäismyyntin yrityksissä. Avointen työpaikkojen määrä on kuitenkin pysynyt korkeana, mikä vahvistaa

odotuksia työttömyyden nousun jäämisestä maltilliseksi.

Työmarkkinoiden odotusten heikkenemisestä kertoo myös eri toimialojen kasvuhaasteiden kehitys. Rakentamisessa osaavan työvoiman puute oli suurin kasvuhaaste vuoden 2021 lopussa. Nyt tilanne on helpottanut merkittävästi. Saman tyyppinen kaava toistuu myös teollisuudessa. Työvoiman saatavuus on siis helpottanut, tai tässä tilanteessa työvoiman kysyntä on vähentynyt, mikä on vaikuttanut positiivisesti työvoiman saatavuuteen.

Pelastaako vihreä siirtymä Suomen talouden?

Harvalta lienee jäänyt huomaamatta viime kuukausien uutisointi vihreän siirtymän investoinneista Suomeen. Investoinnit vähentävät päästöjä ja auttavat maamme taloutta monella tapaa. Varsinainen win-win-tilanne siis. Tärkeä havainto on ollut, että monet investoinnit ovat taloudellisesti kannattavia, eli ne eivät ole riippuvaisia valtion tuesta. Kannattavuuden merkitystä ei voi ylikorostaa, sillä taloudellinen hyöty tässä hetkessä on kovempi kirittäjä kuin vuoden 2050 ilmaston keskilämpötilatavoite.

Vihreän siirtymän investoinnit kasvattavat työllisyyttä investointien rakennusaikana. Vaikutus heijastuu työmarkkinoille myös pidempiaikaisesti, sillä esimerkiksi tuulivoimalat edellyttävät huoltoa. Investoinnit myös kasvattavat automaattisesti taloutta. Investointien vähyydestä on puhuttu Suomessa jo vuosikausia, joten siinä mielessä tilanne on nyt lupaavampi kuin aikoihin.

Vihreän siirtymän kautta Suomen sähköntuotanto kasvaa, mikä on näkynyt konkreettisesti sähkön hinnassa viime aikoina. Tämän ansiosta meidän ei tarvitse tuoda yhtä paljon sähköä ulkomailta. Sähköautojen määrän kasvu puolestaan vähentää tarvettamme tuoda polttoaineita ulkomailta,

sillä polttoaineen sijaan autot voidaan ladata kotimaassa tuotetulla sähköllä. Lisäksi sähköllä voidaan korvata muita energialähteitä. Esimerkiksi Tampereella aiotaan tehdä kaukolämpöä sähköstä sen ollessa halpaa.

Suomi putosi muiden Pohjoismaiden ”talouskelkasta” finanssikriisin jälkeen. Sen jälkeen Suomen vaihtotase on ollut negatiivinen lähes yhtäjaksoisesti. Edellä mainitut hyödyt ovat tärkeitä, mutta eivät mielestäni ratkaise Suomen tulevaisuutta. Jotta pääsemme taas samalle viivalle esimerkiksi Ruotsin kanssa, meidän tulee kasvattaa vientiämme voimakkaasti. Ratkaisun avain voikin olla siinä, miten hyvin vientiteollisuutemme onnistuu hyödyntämään vihreän siirtymän tarjoamat mahdollisuudet. Erittäin halpa energia antaa meille mahdollisuuden jalostaa energiasta jotain arvokasta ja tärkeää maailmanmarkkinoille. Nostavatko vihreä teräs, akut tai akkukemikaalit Suomen uuteen kuokistukseen?

Investoinnit vähentävät päästöjä ja auttavat maamme taloutta monella tapaa.

Lasse Corin

Pääekonomisti, Aktia Pankki Oyj

Lasse Corin on toiminut Aktian pääekonomistina kevästä 2020 alkaen. Tehtävässään hän seuraa ja analysoi makrotalouden ja sijoitusmarkkinoiden kehitystä. Lasse Corinilla on pitkä kokemus pankkialan asiantuntijatehtävistä. Ekonomistina hän arvioi ennen kaikkea kotimaan talouden näkymiä sekä maailmantalouden muutosten vaikutusta Suomeen ja suomalaisiin kotitalouksiin.

lasse.corin@aktia.fi

Twitter @lassecorin

JULKAISIJA: Aktia Pankki Oyj, Arkadiankatu 4-6, PL 207, 00101 Helsinki.

Tämä julkaisu on Aktia Pankki Oyj:n julkaisu. Sisältö kuvaa pääekonomistimme näkemystä markkinatilanteesta.

ASIAKASPALVELU: 010 247 010 (Kiinteästä linjasta ja matkapuhelimesta 8,35 snt/puhelu + 16,69 snt/min.)

© Aktia Pankki Oyj, 2023

Aktia on suomalainen varainhoitaja, pankki ja henkivakuuttaja, joka on luonut vaurautta ja hyvinvointia sukupolvelta toiselle jo 200 vuoden ajan. Palvelemme asiakkaitamme digitaalisten kanavien kautta kaikkialla ja kasvokkain toimipisteissämme pääkaupunkiseudulla sekä Turun, Tampereen, Vaasan ja Oulun seuduilla. Palkitun varainhoitomme rahastoja myydään myös kansainvälisesti. Työllistämme noin 900 henkilöä eri puolella Suomea. Aktian hallinnoitavat asiakasvarat (AuM) 31.12.2022 olivat 13,5 miljardia euroa ja taseen arvo 12,4 miljardia euroa. Aktian osake noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:ssä (AKTIA). aktia.com.

Ajattele
pidemmälle
Aktia